

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING SOHALARDA QO‘LLANISHI VA JAMIYATDAGI O‘RNI

Saloxiddinova Sevinchbonu Baxriddin qizi

Fargona davlat universiteti filologiya fakulteti 1-kurs talabasi

Aldashev Ilhomjon To‘xtaboyevich

Farg‘ona davlat universiteti axborot texnologiyalari kafedrasida o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola uning ko‘p qirrali rolini o‘rganadi, uning ulanish, innovatsiya, ma‘lumotlarni boshqarish va kiberxavfsizlik bilan bog‘liq muammolarga ta‘sirini o‘rganadi. Adabiyotlarni keng qamrovli tahlil qilish orqali biz jamiyatimizni shakllantirish uchun qo‘llaniladigan usullarni o‘rganamiz. Natijalar bo‘limi IT integratsiyasining aniq natijalarini taqdim etadi va munozara bo‘limi ijobiy va salbiy ta‘silarni tanqidiy ko‘rib chiqadi. Va nihoyat, maqola jamiyatdagi kelajakdagi traektoriyasi haqidagi tushunchalar va barqaror va inklyuziv texnologik landshaft bo‘yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so‘zlar: Axborot texnologiyalari, jamiyat, raqamli transformatsiya, ulanish, innovatsiyalar, ma‘lumotlar, kiberxavfsizlik, mavjudlik.

Axborot texnologiyalari evolyutsiyasi bizning yashash, ishlash va o‘zaro munosabatlarimizni o‘zgartirdi. Smartfon tarqatmaslik uchun internet kelishi boshlab, u jamiyat juda mato shakllantirish har doim bir kuch bo‘ldi. Ushbu bo‘limda IT-ning ulanish, innovatsiya va ma‘lumotlarni boshqarishga keng tarqalgan ta‘siri haqida umumiy ma‘lumot berilgan bo‘lib, har tomonlama tahlil qilish uchun zamin yaratadi.

Axborot texnologiyalarining jamiyatga ta‘siri haqida keng adabiyotlar to‘plami mavjud. Olimlar bu global aloqani qanday osonlashtirganini, geografik to‘siqlarni yo‘q qilishni va o‘zaro bog‘liq dunyoni rivojlantirishni keng o‘rganishdi. Bundan tashqari, adabiyotda sog‘liqni saqlash, ta‘lim va biznes kabi turli sohalardagi yutuqlarni boshqaradigan innovatsiyalar uchun katalizator sifatida uning roli ta‘kidlangan.

Uning jamiyatdagi rolini tahlil qilish uchun turli sohalardagi tadqiqotlarni o‘z ichiga olgan tizimli adabiyotlar sharhi o‘tkazildi. Ko‘rib chiqish ulanish, innovatsiyalar, ma‘lumotlarni boshqarish va kiberxavfsizlik kabi asosiy mavzularga qaratildi. Mavzu haqida to‘liq ma‘lumot berish uchun tegishli ma‘lumotlar chiqarildi va sintez qilindi.

Axborot texnologiyalari (IT) zamonaviy jamiyatda hal qiluvchi va keng tarqalgan rol o'ynaydi, hayotimizning turli jabhalariga ta'sir qiladi. Axborot texnologiyalarining jamiyatimizdagi ba'zi asosiy rollari va ta'siri:

Aloqa:

- Global ulanish: bu global miqyosda tezkor aloqa va hamkorlikni ta'minladi. Elektron pochta xabarleri, ijtimoiy tarmoqlar, videokonferentsiyalar va xabar almashish dasturlari odamlarga osonlikcha ulanish va ma'lumot almashish imkoniyatini yaratdi.

Ta'lim:

- Elektron ta'lim: onlayn ta'lim platformalari, raqamli darsliklar va ta'lim ilovalari orqali ta'limni inqilob qildi. Talabalar dunyoning istalgan nuqtasidan manbalar va kurslarga kirishlari mumkin, bu esa ta'limni yanada qulayroq qiladi.

Biznes va iqtisodiyot:

- Avtomatlashtirish: bu turli sohalarda avtomatlashtirishning kuchayishiga, jarayonlarni soddalashtirishga, xarajatlarni kamaytirishga va samaradorlikni oshirishga olib keldi.

- Elektron tijorat: onlayn platformalar biznesni olib borish usulini o'zgartirib, iste'molchilarga keng turdagi mahsulot va xizmatlardan foydalanish imkoniyatini yaratdi.

Sog'liqni saqlash:

- Teletibbiyot: bu masofaviy tibbiy xizmatlarni osonlashtiradi, bu bemorlarga sog'liqni saqlash mutaxassislari bilan maslahatlashish, tibbiy ma'lumotlarga kirish va sog'lig'ining holatini o'z uylaridan kuzatib borish imkonini beradi.

- Sog'liqni saqlash axborot tizimlari: IT tizimlari bemorlarning ma'lumotlarini boshqarish va tahlil qilish, sog'liqni saqlash sifatini yaxshilashga yordam beradi.

O'yin-kulgi:

- Raqamli Media: bu ko'ngilochar sanoatni raqamli musiqa, oqim xizmatlari, onlayn o'yinlar va video tarkib bilan o'zgartirib, iste'molchilarga keng imkoniyatlar va imkoniyatlarni taqdim etdi.

Ijtimoiy ta'sir:

- Ijtimoiy Media: bu Facebook, Twitter va Instagram kabi platformalar orqali ijtimoiy aloqalar va faollikka sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Bu ma'lumotlarning tez tarqalishiga va ijtimoiy harakatlarni tashkil etishga yordam berdi.

Hukumat va boshqaruv:

- Elektron hukumat: hukumatlar undan onlayn xizmatlar ko'rsatish, shaffoflikni oshirish va davlat sektorining turli funktsiyalarida samaradorlikni oshirish uchun foydalanadilar.

- Raqamli identifikatsiya: bu raqamli identifikatorlarni boshqarish va ta'minlashda, onlayn ovoz berish va raqamli fuqarolik kabi sohalarga ta'sir ko'rsatishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Tadqiqot va innovatsiyalar:

- Ma'lumotlarni tahlil qilish: IT vositalari va texnikasi katta ma'lumotlar to'plamlarini qayta ishlash va tahlil qilish, turli sohalarda ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni rivojlantirishga imkon beradi.

- Hamkorlikdagi tadqiqotlar: bu tadqiqotchilar va mutaxassislar o'rtasida global miqyosda hamkorlikni osonlashtiradi va kashfiyot tezligini tezlashtiradi.

Xavfsizlik va maxfiylik:

- Kiberxavfsizlik: raqamli tizimlarga tobora ortib borayotgan ishonch bilan shaxslar, tashkilotlar va hukumatlarni kiber tahdidlardan himoya qilish juda muhimdir.

- Maxfiylik muammolari: undan keng foydalanish shaxsiy ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligi bilan bog'liq xavotirlarni keltirib chiqardi, bu esa davom etayotgan munozaralar va munozaralarga olib keldi.

Axborot texnologiyalari zamonaviy jamiyat bilan chambarchas bog'liq bo'lib, biz qanday muloqot qilishimiz, ishlashimiz, o'rganishimiz, ko'ngil ochishimiz va boshqarishimizga ta'sir qiladi. Uning ta'siri ko'p qirrali bo'lib, global miqyosda yashash va muloqot qilish tarzimizni shakllantiradi. Shu bilan birga, bu maxfiylik, xavfsizlik va raqamli tengsizlik bilan bog'liq muammolar kabi muammolarni keltirib chiqaradi, ularni texnologiya rivojlanib borishi bilan hal qilish kerak.

Muhokama bo'limida uning jamiyatga ta'sirining ikki tomonlama tabiati tanqidiy ko'rib chiqiladi. Ulanish misli ko'rilmagan imkoniyatlarni keltirib chiqargan bo'lsa-da, maxfiylik va raqamli bo'linishlar haqida tashvish uyg'otdi. Sog'liqni saqlash va ta'lim sohasidagi innovatsiyalar mavjudlikni yaxshiladi, ammo ma'lumotlar xavfsizligi va axloqiy masalalar davom etmoqda. Bo'lim mas'uliyatli va inklyuziv texnologik rivojlanish zarurligini ta'kidlab, it integratsiyasining oqibatlarini nozik tahlil qiladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, axborot texnologiyalari zamonaviy jamiyatni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kengaytirilgan ulanish va innovatsion

echimlar kabi ijobiy natijalar ehtiyotkorlik bilan ko'rib chiqishni talab qiladigan muammolar bilan birga keladi. Raqamli landshaftda harakatlanar ekanmiz, kiberxavfsizlik, raqamli savodxonlik va uning hayotimizga uyg'un integratsiyasini ta'minlash uchun adolatli kirish masalalarini hal qilish zarur.

Oldinga qarab, jamiyat texnologiyadan axloqiy foydalanish bilan bog'liq munozaralarda faol ishtirok etishi, kiberxavfsizlik choralariga sarmoya kiritishi va raqamli savodxonlikni targ'ib qilishi kerak. Siyosatchilar, soha rahbarlari va jamoatchilik innovatsiyalarni axloqiy jihatlar bilan muvozanatlashtiradigan, axborot texnologiyalarining afzalliklari hamma uchun ochiq bo'lgan jamiyatni rivojlantirish uchun hamkorlik qilishlari kerak.

Adabiyotlar:

1. Б.Кулматова. Д.Буранова.“Автоматлаштирилган офис технологиялари (Automated office technologies)”. Global Congress of Contemporary Study virtual conference 2020 Multidisciplinary International Scientific Conference Pune, M.S, India www.econferenceglobe.com. November 7 th, 2020.
2. Talim jarayonini tashkil etishda metodlar va ularning imkoniyatlari I Aldashev, S Aldasheva - Journal of technical research and development, 2023
3. [Sun'iy idrokning kelajakka ta'siri: uning insoniyat hayotidagi ahamiyati](#) Z Sidiqova, I Aldashev - Научный Фокус, 2023
4. [Akt rivojlangan davrda ta'lim boshqaruvida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish usullari](#) A Ilhomjon - Научный Фокус, 2023
5. [Turli sohalarda axborot texnologiyalarining tutgan roli](#) S.Madinabonu, A.Ilhomjon - Научный Фокус, 2023
6. [Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalarni o'rni](#) M To'rayev, ST Aldasheva, IT Aldashev - Results of National Scientific Research International ..., 2023
7. [The importance of primary school teachers to use act in their activities](#) T Tojiyev, I Aldashev - 2022
8. [Ta'lim jarayonida kompyuter o'yin texnologiyalarining o'rni](#)*ITX Aldashev - ... : Innovative, educational, natural and social sciences, 2022
9. Shermatova, X.M. & Komilova, Z.X. (2022). Axborot kommunikatsion texnologiyalar va ta'lim jarayonlarini modellashtirish. 228 b.
10. Yuldasheva, G., & Yo'ldosheva, M.(2023). Yangi innovatsion texnologiyalarning pedagogik jarayondagi roli. Talqin va tadqiqotlar, 1(6).